

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/144/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7120205083
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboš Kunay
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7120205083.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľuboša Kunaya a sudcov Mgr. Angeliky Sopoligovej a JUDr. Petra Tutka v spore žalobcu O., nar. X.X.XXXX, bytom J., zastúpeného JUDr. Rolandom Kovácsom, advokátom, Košice, Mäsiarska 30 proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej SR, Bratislava, Župné námestie 13, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, o odvolaní žalovanej proti rozsudku 24C/3/2020-312 z 28.4.2022 Okresného súdu Košice I

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutej vyhovujúcej časti nad priznanú sumu 1.188,02 eur a vo výroku o trovách konania.

P r i z n á v a žalobcovi proti neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 1.188,02 eur (titulom vecnej škody) a sumu 6.000,00 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne od 25.3.2020 až do zaplatenia, s tým, že náhrada nemajetkovej ujmy za väzbu predstavuje 3.000,00 eur a náhrada nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie predstavuje 3.000,00 eur, to všetko v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a konanie v časti o zaplatenie sumy 18,64 eur s príslušenstvom zastavil s tým, že priznal žalobcovi proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Vychádzal zo žaloby, ktorou sa žalobca domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 11.266,36 eur titulom náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci pozostávajúcej zo sumy 1.266,36 eur ako vecnej škody a zo sumy 10.000,00 eur titulom nemajetkovej ujmy spolu s úrokmi z omeškania tvrdiac, že uznesením Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach zo dňa 4.11.2017 mu bolo vznesené obvinenie z prečinu nebezpečného vyhrážania a v deň vznesenia obvinenia bol aj obmedzený v osobnej slobode a daný do väzby, z ktorej bol prepustený až 30.11.2017 a po podaní obžaloby rozsudkom Okresného súdu Košice I zo dňa 20.6.2018 bol spod obžaloby oslobodený, nakoľko nebolo dokázané, že sa skutok stal a Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 5.12.2018 odvolanie prokurátora zamietol a teda išlo o nezákonné trestné stíhanie, v dôsledku ktorého utrpel psychickú traumu, poškodenie mena a povesti a došlo aj k poškodeniu kvality jeho vzťahov na pracovisku a v obci, kde žije. Vzal do úvahy obranu žalovanej, ktorá nárok žalobcu neuznala s poukazom na to, že trestné stíhanie bolo začaté a vedené v súlade s Trestným poriadkom a i pri vzatí žalobcu do väzby boli splnené jej zákonné predpoklady i materiálne podmienky a namietala tiež základ i výšku uplatneného nároku. Citoval ďalej podstatné časti vyjadrení strán sporu a uviedol, že v časti o zaplatenie sumy 18,64 eur s príslušenstvom titulom ušlej mzdy žalobca vzal žalobu späť a žalovaná so zastavením konania súhlasila. Za nesporné

pokladal, že žalobca listom zo dňa 1.10.2019 požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a žalovaná listom zo dňa 24.3.2020 jeho nárok pre nesplnenie podmienok neuznala. Právne vec posúdil podľa § 1 písm. a/, § 3 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 8 ods. 5 a 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z. a mal za to, že v danej veci boli splnené všetky zákonom stanovené podmienky na priznanie uplatneného nároku. Za nesporné tiež označil, že uznesením Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach zo dňa 4.11.2017 bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa ust. § 360 ods. 1, 2 písm. b/ Trestného zákona, pričom po podaní obžaloby Okresný súd Košice I rozsudkom 5T/28/2018-197 zo dňa 20.6.2018 žalobcu spod obžaloby oslobodil, keďže nebolo dokázané, že sa skutok stal a Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 5.12.2018 zamietol odvolanie prokurátora proti tomuto rozsudku. Konštatoval, že uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi je tak potrebné považovať za nezákonné z dôvodu, že následne bol súdom spod obžaloby oslobodený a takýto záver vyplýva aj z ustálenej súdnej praxe (napr. nález Ústavného súdu SR I.ÚS 320/2016-49 zo 7.7.2016). Zhrnul, že podstata nároku na náhradu škody voči štátu sa neviaže na správnosť alebo nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale na jeho samotný výsledok. Mal ďalej za preukázané, že žalobca bol obmedzený v osobnej slobode odo dňa 3.11.2017 a z tejto väzby prepustený uznesením okresného súdu zo dňa 30.11.2017. Charakterizoval podmienky a predpoklady vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe a s prihliadnutím na námietku žalovanej sa zaoberal tým, či si väzbu žalobcu zaviniť sám. K vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu podľa neho nestačí v uznesení použitý zákonný dôvod na väzbu, keď zavinenie obvineného na vzatí do väzby nemožno stotožňovať so zavinením zahájenia trestného stíhania a žalovaná navyše netvrdila ani nekonkretizovala, aké konanie žalobcu by bolo možné charakterizovať ako jeho vinu na uvalení väzby a tak dospel k záveru, že žalobca si väzbu nezaviniť. Citoval tiež § 18 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a skúmal vo vzťahu k uplatnenej náhrade škody rozsah vykonaných úkonov obhajoby poskytnutých v prospech žalobcu. Na základe vyúčtovania odmeny za obhajobu, z faktúry a dokladu o zaplatení mal za preukázané, že došlo k vzniku skutočnej škody a zmenšeniu majetku žalobcu v celom uplatnenom rozsahu 596,53 eur. Zaoberal sa ďalej uplatneným nárokom na ušlú mzdu a aj tento nárok na uhradenie vecnej škody vo výške 591,49 eur považoval za dôvodný a tak vecná škoda súhrnom predstavuje 1.188,02 eur. Citoval tiež § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a upozornil, že súdna prax vytvorila postupne sa stabilizujúce kritéria pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku nezákonného trestného stíhania a výkonu väzby, ktoré špecifikoval a to aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 30Cdo/2813/2011 z 27.6.2012. Medzi objektívne okolnosti, na ktoré prihliadal zaradil v danom prípade povahu trestnej veci, pri ktorej žalobcovi hrozila zvýšená trestná sadzba - trest odňatia slobody v rozpätí od 6 mesiacov až do 3 rokov, ďalej výkon väzby v trvaní takmer 1 mesiaca i samotnú dĺžku celého trestného stíhania. Pri závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k nej došlo zdôraznil skutočnosť, že v rámci trestného stíhania došlo aj k pozbaveniu osobnej slobody žalobcu väzbou, čo malo dopad na jeho psychický stav. Nepochyboval o tvrdeniach žalobcu týkajúcich sa závažného zásahu do jeho osobnostnej sféry, konkrétne do jeho pracovného a súkromného života a považoval ich za vierohodné. Podrobne rozpísal vyjadrenia žalobcu popisujúceho dôsledky trestného stíhania prejavujúce sa nepriaznivo v jeho okolí, rodine a pracovnom kolektíve, ktoré negatívne dôsledky potvrdila vo svojej výpovedi aj jeho matka Mária Tóthová. Konštatoval, že nemajetková ujma na strane žalobcu vznikla v dôsledku oboch titulov - nezákonného trestného stíhania aj nezákonnej väzby a priznal žalobcovi celkovo sumu 6.000,00 eur za negatívne dôsledky oboch týchto titulov a túto sumu pokladal za primeranú a optimálne vyvažujúcu a zmierňujúcu nepriaznivé následky neoprávneného zásahu a pritom neporušujúcu princíp primeranosti a zohľadňujúcu osobitosť daného prípadu. Za dôležité pokladal, že utrpené následky žalobcu v pracovnom, ako aj súkromnom živote (ktoré identifikoval) majú pôvod v nezákonnom stíhaní, ako aj vo výkone väzby a je ich nutné vnímať komplexne. Mal za to, že je otázne vôbec reálne rozlíšiť, resp. oddeliť negatívne dopady plynúce z viacerých súbežne prebiehajúcich zásahov do osobnostnej sféry, avšak upresnil, že titulom náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu priznal žalobcovi sumu 3.000,00 eur a titulom náhrady za trestné stíhanie takú istú sumu 3.000,00 eur. Aj s poukazom na relevantné rozhodnutia Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu ČR mal za to, že stanoviť presnou sumou výšku náhrady nemajetkovej ujmy za deň či mesiac vedenia trestného stíhania pre všetky prípady nie je možné, keďže primeranosť výšky náhrady musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu. Za adekvátnu však pokladal priznanú sumu berúcu do úvahy trvanie trestného stíhania (1 rok) a trvanie väzby. Citoval ďalej § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a uviedol, že lehota omeškania žalovanej začala plynúť najskôr dňom oznámenia, že nárok poškodeného nebude uspokojený a teda omeškanie sa začalo dňa 24.3.2020. O lehote na plnenie rozhodol v súlade s § 232 ods. 2 a 3 CSP a o trovách konania rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1

CSP. Za nepochybné považoval, že žaloba bola čo do právneho základu uplatneného nároku vrátane nemajetkovej ujmy opodstatnená a za spravodlivé pokladal priznanie nároku na náhradu trov žalobcovi v plnom rozsahu, pričom konkrétna výška náhrady trov konania sa odvíja od súdom priznanej sumy.

3. Rozsudok v jeho vyhovujúcej časti nad priznanú sumu vo výške 1.188,02 eur napadla včas podaným odvolaním žalovaná, navrhla ho v tejto časti zmeniť a žalobu zamietnuť s poukazom na odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. a/, b/, f/ a h/ CSP. Mala za to, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces a to tým, že žalobca v podanej žalobe uplatnený nárok nerozčlenil na požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy za rozhodnutie o väzbe a za uznesenie o vznesení obvinenia a súd prvej inštancie tento nedostatok žaloby neodstránil, ale ďalej o takejto žalobe konal a vec rozhodol, čím došlo aj k porušeniu zásady kontradiktórnosti a rovnosti strán civilného sporového konania a rozsudok tak nespĺňa náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP. Podľa jej názoru existovala potreba rozdeliť požadovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, aby vôbec mohlo prísť k posúdeniu konkrétnych tvrdených následkov v príčinnej súvislosti s konkrétnym titulom, ako základných podmienok na vznik zodpovednosti štátu za škodu. Zmätočnosť napadnutého rozsudku videla aj v tom, ako súd prvej inštancie odôvodňoval primeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy za výkon väzby a odôvodnenie rozsudku v tejto časti považovala za nedostatočné. Nepochybnila, že výkon väzby možno paušálne považovať za stresujúci a vedenie trestného stíhania za vyvolávajúce pocit neistoty, avšak zhoršenie zdravotného stavu žalobcu nebolo v konaní preukázané žiadnym listinným dôkazom od osoby s medicínskym vzdelaním. Spochybnila viaceré prednesené tvrdenia žalobcu, ktoré nemali oporu vo vykonanom dokazovaní. Súd prvej inštancie ďalej zmätočne podľa nej postupoval aj pri formulovaní časti výroku, v ktorej jej uložil povinnosť nahradiť aj úroky z omeškania, keď nie je zrejmé, či tieto boli priznané iba z náhrady majetkovej škody alebo iba z náhrady nemajetkovej ujmy, prípadne z oboch. Spochybnila aj výrok o náhrade trov konania, keď z príslušného výroku nie je zrejmé, že pri vyčíslení trov sa má vychádzať zo súdom priznanej sumy a nie zo sumy uplatnenej žalobou. Navyše pre prípadné priznanie úroku z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy neboli splnené procesné podmienky, keď samotný žalobca vo svojom vyjadrení zo dňa 6.8.2020 upravil petit svojej žaloby tak, že sa ročného úroku z omeškania domáhal iba zo sumy 1.266,36 eur a úrok z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy nepožadoval. Ak teda súd prvej inštancie priznal úroky z omeškania aj z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, celkom zjavne prekročil rozsah žalobcovho návrhu. Priznanú náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 6.000,00 eur považovala za nedôvodnú a nepreukázanú. Odkázala na judikatúru ESLP, ktorá vo veci náhrady nemajetkovej ujmy za výkon väzby priznáva diametrálne odlišné a hlavne nižšie sumy ako priznal konajúci súd, keď v ňou identifikovaných rozhodnutiach boli za deň väzby priznané sumy 57,00 eur či 39,00 eur. Aj Najvyšší súd ČR považoval vo svojich rozhodnutiach za primerané odškodnenie za deň väzby sumu cca 20 až 60,00 eur. Priznaná suma za väzbu 3.000,00 eur je podľa nej neprimeraná, rovnako ako tá istá čiastka priznaná ako náhrada nemajetkovej ujmy za vedenie trestného stíhania. Zdôraznila, že žalobca bol oslobodený spod obžaloby po približne 1 roku od začatia trestného stíhania, čo nemožno považovať za neprimeranú dĺžku konania. Zásahy voči žalobcovi boli krátkodobého charakteru a súd prvej inštancie sa uchýlil k zjednodušenému postupu, priznajúc odškodnenie 6.000,00 eur, rozdelené rovným dielom medzi väzbu a trestné stíhanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške. Odvolanie označil za zmätočné, keďže ním je možné napadnúť iba celý výrok a nie iba jeho časť, keď priznanie sumy vo výške 1.188,02 eur titulom vecnej škody žalovaná nijako nerozporevala. Mal za to, že súd nebol povinný priznanú náhradu nemajetkovej ujmy rozčleňovať priamo vo výroku a postačovalo členenie uviesť iba v odôvodnení, ale napriek tomu rozhodnutie preto nie je procesne nesprávne. Trval na tom, že voči žalovanej uplatnil nemajetkovú ujmu v celkovej výške 10.000,00 eur a nebol povinný ju rozčleňovať v rámci znenia navrhnutého petitu. Nesúhlasil s argumentáciou o priznaní príliš vysokej, resp. neprimeranej nemajetkovej ujmy, keď súd prvej inštancie v odôvodnení poukázal na osobitosti jeho prípadu, keď voči nemu svedčila jeho bývalá družka, ktorej tvrdenia však od počiatku poprel a okrem jej tvrdení neexistovali vo veci žiadne dôkazy preukazujúce vinu, no napriek tomu príslušné orgány vehementne nástojili na odsúdení a potom je namieste, aby štát uhradil náhradu škody za začatie a vedenie trestného konania.

5. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako odvolanie podané včas a oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP

a § 380 ods. 1, 2 CSP a rozsudok v napadnutej vyhovujúcej časti nad priznanú sumu 1.188,02 eur (odvolaním nenapadnutú) a v súvisiacom výroku o trovách konania potvrdil ako vecne správny.

6. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 23.3.2023 o 10,45 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 230/II.poschodie s uverejnením dňa 3.3.2023 na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v zmysle § 219 ods. 1, 3 CSP a § 378 ods. 1 CSP.

7. Z obsahu odvolania je zrejmé, že žalovaná uplatnila odvolacie dôvody upravené v § 365 ods. 1 písm. a/, b/, f/ a h/ CSP.

8. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP) žalovaná videla v tom, že žalobca neodstránil vadu svojho návrhu, nerozčlenil požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy medzi rozhodnutie o väzbe a uznesenie o vznesení obvinenia a súd prvej inštancie o takejto vadnej žalobe konal, nedostatok nenapravil a nakoniec priznanú náhradu nemajetkovej ujmy sám rozčlenil. Odvolací súd má za to, že postupom prvoinštančného súdu nedošlo k tak nesprávnemu procesnému postupu, aby došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces.

9. Nie je sporné, že žalobca sa podanou žalobou súhrnne domáhal zaplata nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,00 eur a napadnutým (preskúmaným) rozhodnutím mu titulom náhrady nemajetkovej ujmy bola prisúdená suma 6.000,00 eur, pri ktorej konajúci súd (v bode 94. odôvodnenia rozsudku) špecifikoval, že titulom náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu priznal žalobcovi sumu 3.000,00 eur a titulom náhrady za trestné stíhanie tiež čiastku 3.000,00 eur. Odvolací súd nesúhlasí s názorom odvolateľky, že prejednaním žaloby formulovanej žalobcom a vyššie špecifikovaným rozhodnutím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Nerozčlenenie žalovanej sumy titulom náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu a za samotné trestné stíhanie nemusí vyústiť v nesprávny procesný postup, obzvlášť keď súd vo vyhovujúcom výroku a v súvisiacom odôvodnení objasní, na základe akého myšlienkového postupu a kritérií ustálil výšku priznanej sumy, čo potvrdzuje aj zaužívaná súdna prax.

11. Napr. v konaní Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn. 7C/41/2012 sa žalobca domáhal o.i. zaplata nemajetkovej ujmy súhrnne vo výške 667.725,37 eur a súd prvej inštancie mu priznal sumu 10.000,00 eur ako náhradu škody za vznesenie obvinenia (za celé trestné stíhanie), hoci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu pokladal za premlčaný a Krajský súd v Banskej Bystrici a Najvyšší súd SR v konaní 6Cdo/152/2018 sa s jeho postupom stotožnili. Vyslovili, že ak aj bol určitý osobitný nárok uplatnený žalobou premlčaný, neznamená to aj premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy týkajúceho sa trestného stíhania.

12. Obdobne v konaní pred Okresným súdom Košice II 42C/63/2012 sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v súhrne v sume 100.000,00 eur a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach 1Co/169/2018 zo 6.3.2019 mu bola o.i. priznaná suma 15.000,00 eur, členená na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu (10.000,00 eur), za samotné trestné stíhanie (2.500,00 eur) a za nezákonné odposluchy v trestnom konaní (2.500,00 eur), pričom Najvyšší súd SR uznesením 7Cdo/243/2019 z 28.10.2020 takýto postup odobril.

13. Taktiež Ústavný súd SR v náleze III.ÚS 754/2016 z 24.1.2017, preskúmajúc postup Krajského súdu v Bratislave v konaní 4Co/106/2013 o.i. odsúhlasil záver skôr vo veci konajúcich súdov, ktoré žalobcovi priznali náhradu nemajetkovej ujmy v sume 35.000,00 eur spolu za väzbu a samotné trestné stíhanie.

14. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci dostatočne a príliehavo odôvodnil výšku priznanej nemajetkovej ujmy zvlášť za väzbu a osobitne za samotné trestné stíhanie a jeho odôvodnenie nemožno pokladať za nepreskúmateľné.

15. Žalovaná uplatnila aj odvolacie dôvody upravené v § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP.

16. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do

úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo vyšli v konaní najavo inak súd vyhodnotil tak, že to vyvolávalo logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 ods. 1, 2 CSP alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, 193 a 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

17. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t. zn. vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval.

18. V konaní nebol naplnený ani odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, keďže súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy hodnotil podľa ust. § 191 ods. 1, 2 CSP, t.j. každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomných súvislostiach, pričom prihliadol starostlivo na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, v hodnotení jednotlivých dôkazov nebol zistený žiaden logický rozpor. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku z hľadiska skutkových záverov nezistil, že by skutkové zistenia súdu prvej inštancie nezodpovedali vykonaným dôkazom, alebo že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov nevyplynuli alebo v konaní nevyšli najavo.

19. Súd prvej inštancie v danom prípade skutkové zistenia podradil pod správne hmotnoprávne predpisy a vyvodil z nich správne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu, a preto nebol naplnený ani odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

20. Podrobné a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku v ktorých sa súd prvej inštancie dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými skutkovými okolnosťami potrebnými pre rozhodnutie o uplatnenom nároku, vrátane všetkých tvrdení a námietok strán sporu (teda aj námietok žalovanej, na ktoré žalovaná opakovane poukazovala aj v odvolaní), ktoré ale nemôžu spochybniť vecnú správnosť napadnutého základu uplatneného nároku, ktorý je v spore daný, čo sa týka priznania finančného zadosťučinenia vo vzťahu k nemajetkovej ujme.

21. Napadnutý rozsudok nemožno označiť za nepreskúmateľný, keď dáva zrozumiteľné odpovede na všetky pre vec podstatné otázky. Základnými predpokladmi zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia sú: (i) existencia nezákonného rozhodnutia, vydaného orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci (ii) existencia škody a (iii) príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody, pričom dôkazné bremeno preukázania týchto predpokladov v súdnom sporovom konaní nesie poškodený, t.j. žalobca s tým, že v konaní bolo sporné to, či uznesenie o vznesení obvinenia je nezákonné v dôsledku oslobodzujúceho rozsudku a či tým došlo k existencii škody a k existencii ujmy, ako aj príčinnú súvislosť medzi trestným stíhaním a škodou a ujmu, ktorá bola podľa žaloby žalobcovi spôsobená.

22. V danom prípade súd prvej inštancie vychádzal predovšetkým z tej skutočnosti, že už len samotné trestné stíhanie predstavuje zásah do osobnostných práv fyzickej osoby chránených ust. § 11 Občianskeho zákonníka, keďže je nepochybné, že trestné stíhanie fyzickej osoby, najmä ak je obvinená zo závažného trestného činu (či prečinu), predstavuje závažný zásah do osobnostných práv fyzickej osoby chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka. Každé trestné stíhanie predstavuje obmedzenie súhrnu osobnostných práv vymenovaných v článku 10 Listiny základných práv a slobôd a to napriek tomu, že vo všeobecnosti platí, že takéto obmedzenie je legitimované verejným záujmom na ochrane spoločnosti pred páchatelmi trestnej činnosti. Súdna judikatúra už viackrát vyslovila názor, že trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj ďalšie negatívne

dôsledky pre osobný život a životný osud jednotlivca. Na tohto je okamihom oslobodenia spod obžaloby sice potrebné pozeráť ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Trestné stíhanie tak zasahuje do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a rovnako ako porušenie práva na osobnú slobodu garantovaného článkom 8 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je spôsobilé obmedziť či porušiť právo jednotlivca na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako je garantované v čl. 10 Listiny.

23. Súd prvej inštancie pri právnom posúdení základu nároku na náhradu škody postupoval v súlade s ustálenou judikatúrou a rozhodovacou praxou súdov SR, v súlade s čl. 2, ods. 1, 2 Základných princípov CSP, keďže štát zodpovedá aj za škodu, ktorá bola poškodenému spôsobená začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Pri posudzovaní základu nároku sa tu neposudzuje správnosť rozhodnutia orgánu štátu z hľadiska prípadného porušenia právnej povinnosti a zavinenia, rozhodujúcim kritériom pre posúdenie zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je procesný výsledok tohto konania. Zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je to, aby každá ujma, spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4MCdo/15/2009).

24. V tomto smere taktiež odvolací súd poukazuje na odôvodnenie nálezu Ústavného súdu SR sp.zn. I.ÚS 540/2016, ako aj odôvodnenie nálezu Ústavného súdu SR sp.zn. III.ÚS 754/2016 zo dňa 24.1.2017, z ktorého vyplýva právny názor, že ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, či zastavením trestného stíhania, je potrebné hľadať nielen v článku 46 ods. 3 Ústavy SR a článku 36 Listiny, ale vo všeobecnej rovine aj v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorými zasahuje do základných práv jednotlivca. V tejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie skutočne v trestnom konaní potvrdilo. Ak orgány v činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k stíhanej osobe o postup porušujúci základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenie za všetky úkony, ktorými bol zo strany štátu podrobený.

25. Ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych orgánov SR odvolací súd zvyrazňuje aj citovaním uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/156/2017 zo dňa 9.11.2017, v ktorého odôvodnení sa konštatuje, že po publikovaní rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4MCdo/15/2009 (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR č. 37/2014), najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by bolo založené na odlišných právnych záveroch, pričom zo všetkých nadväzujúcich rozhodnutí Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR vyplýva, že rozhodovacia prax nie je rozdielna v tom, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodeniu spod obžaloby, je treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie voči nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej vedením trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia či vedenia trestného stíhania je teda neskorší výsledok trestného konania.

26. Za tejto situácie odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie v tom, že vo veci je daný základ uplatňovaného nároku, keďže trestné stíhanie žalobcu bolo právoplatne skončené oslobodením žalobcu spod obžaloby, keďže nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol ako obžalovaný stíhaný (viď rozsudok Okresného súdu Košice I 5T/28/2018 z 20.6.2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach 7To/79/2018-222 z 5.12.2018).

27. Odvolací súd preskúmal aj rozhodnutie o výške nároku uplatňovaného žalobou a konštatuje, že priznaný nárok je vecne správny a spravodlivý, zohľadňujúci konkrétne skutočnosti zásahu do osobnostných práv žalobcu, keďže súd prvej inštancie dôsledne postupoval pri svojom rozhodovaní ohľadne kritérií určovania výšky nemajetkovej ujmy v súlade s § 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2003 Z.z., zohľadňujúc špecifiká a osobitosť daného prípadu, priznajúc žalobcovi spravodlivé zadostučinenie, primerané intenzite ujmy danej dĺžkou trvania zásahu v oblasti profesijnej, rodinnej a spoločenskej, s

prihliadnutím na osobu žalobcu, jeho doterajší život, závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo.

28. Primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa vzťahuje nielen na väzbu, ale i na samotné trestné stíhanie, čo súd prvej inštancie dôsledne odlišoval a zvlášť vyhodnocoval. To znamená, že primeranosť výšky náhrady bolo potrebné odvíjať od toho, že ňou bola odškodňovaná väzba, ale i vedenie trestného stíhania žalobcu. Vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy za väzbu súdna prax vytvorila postupne stabilizujúce sa kritéria určenia jej výšky, ktorými sú povaha trestnej veci, dĺžka a časové okolnosti väzby, preukázaný dopad väzby do osobnostnej sféry poškodeného a širšie okolnosti, za ktorých k vzniku nemajetkovej ujmy došlo, ktoré sú korigované všeobecnými princípmi spravodlivosti. Pri samotnom trestnom stíhaní je nevyhnutné prihliadať na povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a hlavne dopady trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodeného (následky v osobnostnej sfére poškodenej osoby), ako aj okolnosti, za ktorých k ujme došlo. Ustálená výška náhrady musí však súčasne zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave spravodlivosti a slušnosti (viď rozsudok Veľkého senátu Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 30Cdo/2813/2011 z 27.6.2012). Určenie výšky nemajetkovej ujmy musí byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu aj v súlade s požiadavkou spravodlivosti (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/145/2011 z 12.12.2012).

29. Súd prvej inštancie v danej veci využil autonómny priestor na realizáciu voľnej úvahy a odôvodnenie jeho rozhodnutia nemožno pokladať za nedostatočné, nelogické či nezrozumiteľné. Pri samotnom trestnom stíhaní prvoinštančný súd prihliadal na povahu predmetnej trestnej veci (prečinu nebezpečného vyhrážania), dĺžku trestného stíhania a zistený dopad stíhania do osobnostnej oblasti žalobcu, vnímajúceho negatívny vplyv celého deja na jeho okolie, najbližšiu rodinu a známych, vrátane pracoviska. Obdobne pri odškodnení za väzbu okrem charakteru trestnej veci vzal konajúci súd do úvahy dĺžku a časové okolnosti väzby i jej dopad do sféry poškodeného. Podľa názoru odvolacieho súdu by pritom prvé dni väzby mali byť odškodňované vyššou čiastkou ako nasledujúce dni berúc do úvahy, že väzba, hoci obmedzená len na niekoľko dní, môže na inak bezúhonnú osobu dopadať omnoho intenzívnejšie, čo závisí od konkrétnych okolností prípadu.

30. Prvoinštančný súd dostatočne odôvodnil výšku celkom priznanej nemajetkovej ujmy (6.000,00 eur) a s jeho hodnotením sa stotožňuje aj odvolací súd.

31. Dôvodné nie sú ani námietky žalovanej spochybňujúce aj priznanie úrokov z omeškania z priznanej istiny od 25.3.2020 až do zaplatenia (zo sumy 1.188,02 eur a 6.000,00 eur). Žalobca pôvodne v žalobe z 22.4.2020 uplatnil nárok na úroky z omeškania vo výške 5% z celej navrhovanej sumy (11.266,36 eur) a hoci neskôr podaním zo 6.8.2020 svoj nárok špecifikoval, pôvodne uplatnené úroky z omeškania späť (výslovné) nevzal a tieto zostali predmetom konania.

32. Pokiaľ ide o úrok z omeškania, odvolací súd odkazuje na aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (ktorou bol prekonaný doterajší právny názor pri priznávaní úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy), kedy v zmysle záverov rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/339/2021 (podobne aj sp. zn. 4Cdo/48/2017 a sp. zn. 4Cdo/257/2019) štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do 6 mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa §16 ods. 4 zák. 514/2003 Z.z. a márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník dostáva do omeškania, a tak najskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí 6 mesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť veriteľovi tiež úroky z omeškania. K vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím šesťmesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. zákona č. 514/2003 Z.z. Správne preto súd prvej inštancie priznal žalobcovi úrok z omeškania v zákonnej výške z celej sumy pozostávajúcej z náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy od dátumu 25.3.2020 (od ktorej ich žiadal), keď plnenie žalovaná odmietla listom z 24.3.2020 (k tomu viď aj uznesenie Najvyššieho súdu SR 7Cdo/339/2021 z 31.1.2022).

33. V prejednávanom spore o náhradu škody bol žalobca plne úspešný, preto mu patrí aj plná náhrada trov v tejto časti. V časti náhrady nemajetkovej ujmy rozsah úspechu žalobcu závisel od úvahy súdu, nakoľko súd na základe vlastnej úvahy stanovil rozsah nemajetkovej ujmy, čím bola v konečnom dôsledku znížená suma priznaná žalobcovi. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy v zmysle § 255 ods.1 CSP je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten sa skúma, čo do právneho základu, a nie do výšky priznaného nároku. O výške

trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP), zohľadňujúc ustanovenie § 251 CSP. Pri vyčíslení výšky náhrady trov konania bude súd vychádzať iba z prisúdenej sumy 7.188,02 eur (nie sumy žalovanej). V podrobnostiach odvolací súd odkazuje na dôvody súdu prvej inštancie, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje.

34. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

35. Podľa ust. § 255 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobca mal v odvolacom konaní úspech v celom rozsahu, preto mu odvolací súd priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania.

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je

podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).